ARCHEBO-RAPPORT 2021A350

NOTA
HAMONT-ACHEL - DORPSSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
K. BOUCKAERT, E. AUDENAERT & A. DEVROE

FEBRUARI 2021

Titel
Nota met ingreep in de bodem. Hamont-Achel - Dorpsstraat

Auteur(s)
Jan Claesen, Ben Van Genechten
Kevin Bouckaert, Evelien Audenaert & Annika Devroe

Projectnummer
2021A350

Plaats en datum
Kortenaken, februari 2021

Reeks en nummer
ARCHEBO-rapport 2021A350
ISSN 2034-5615

© 2021 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1 Inleiding 4

1.1 Algemeen 4

1.2 Beschrijving onderzoeksopdracht 5

1.3 Doelstellingen 7

1.4 Randvoorwaarden 7

1.5 Onderzoeksvragen 8

2 Huidige & toekomstige situatie 9

2.1 Huidige situatie 9

2.2 Toekomstige situatie 9

3 Bureauonderzoek 11

3.1 Inleiding 11

3.2 Resultaten bureaustudie 11

4 Proefsleuvenonderzoek 12

4.1 Beschrijvend gedeelte 12

4.2 Assessment proefsleuvenonderzoek 14

4.3 Assessment metaaldetectie 19

4.4 Interpretatie van het onderzocht gebied 19

4.5 Potentiële kennis en waardering 20

5 Interpretatie van de archeologische site 20

6 Samenvatting 21

6.1 Voor een gespecialiseerd publiek 21

6.2 Voor een niet-gespecialiseerd publiek 21

7 Bibliografie 22

8 Figurenlijst 23

9 Plannenlijst 23

10 Bijlagen 24

10.1 Plannen 24

10.2 Fotolijst: 26

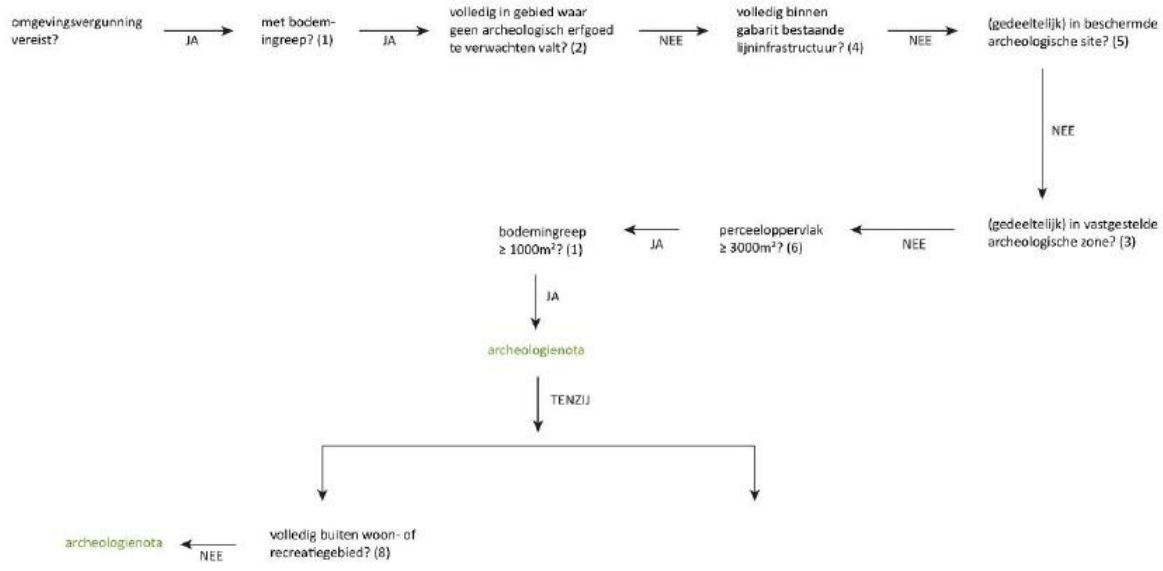
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project.

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een nota opgemaakt voor een projectgebied in de Dorpsstraat te Hamont-Achel (prov. Limburg). Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de bouw van een winkel realiseren.

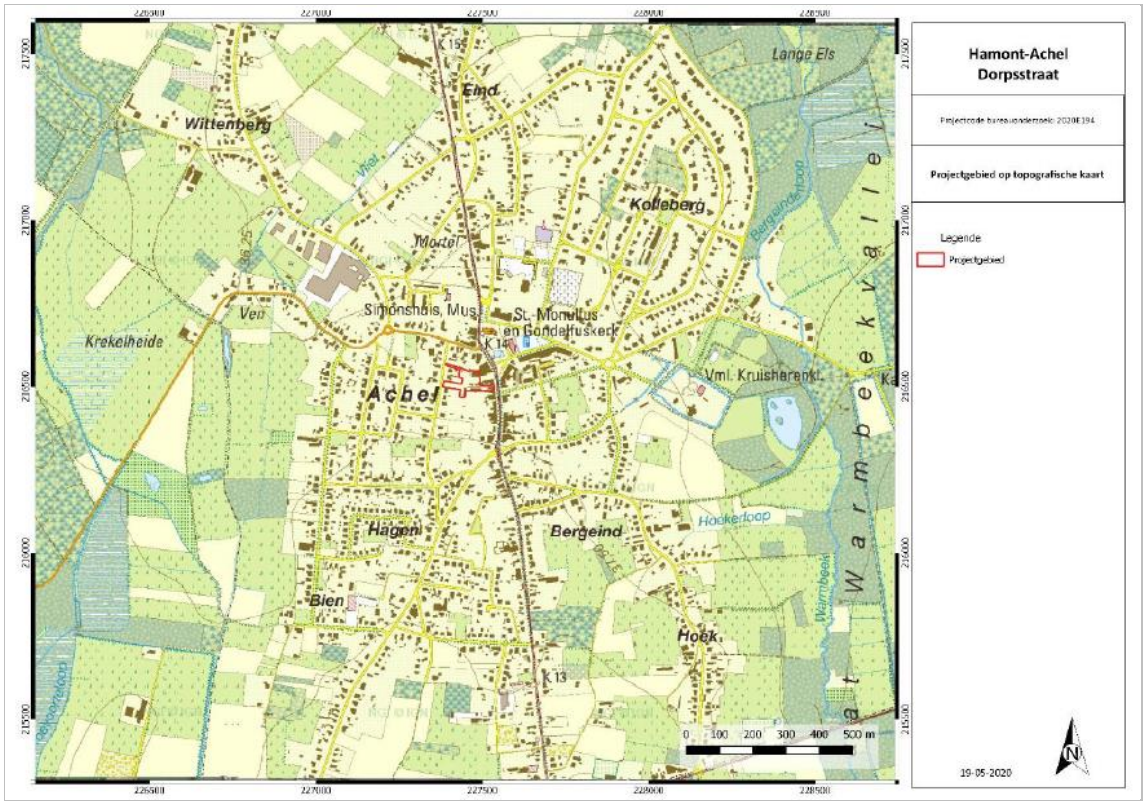
Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in mei 2020 door A. Devroe met projectcode 2020E194 (ID: 15116). In de onderhavige nota worden de locatie van het terrein en de uit te voeren werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche			
Naam site:	Hamont-Achel - Dorpsstraat		
Onderzoek:	Nota met ingreep in de bodem		
Ligging:	Provincie Limburg, Hamont-Achel, Achel, Dorpsstraat		
Kadaster:	Hamont-Achel, afd. 2, Achel, sectie C, percelen 224n (partim), 225k2, 225l2, 225r2, 227g, 227h, 228a2, 228b2, 228e2 (partim), 228z		
Coördinaten:	1	X	227384,396
		Y	16570,619
	2	X	227538,808
		Y	216467,085
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba		
Projectcode bureauonderzoek:	2020E194		
ID-nummer:	15116		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)		
Grootte onderzoeksgebied:	Ca. 5856 m²		
Uitvoeringsperiode:	Februari 2021		
Reden van de ingreep	Bouw van winkel.		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze nota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.		
Termen Thesauri:	Proefsleuvenonderzoek		

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskaarten en luchtfoto's.

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-kadasterkaart (© A. Devroe, 2020).

Figuur 3: Situering van het projectgebied op topografische kaart (© A. Devroe, 2020).

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

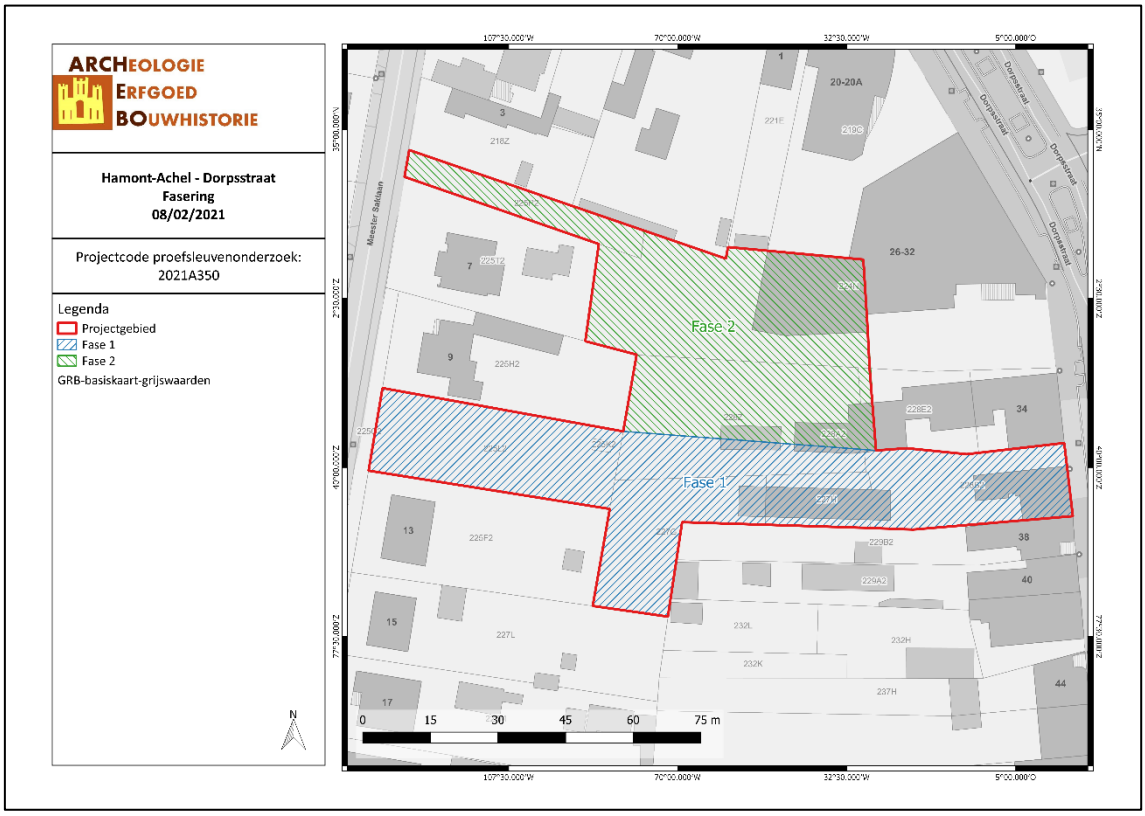
Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

De opdrachtgever zal de eventuele archeologische waarden op de betrokken percelen vernietigen met de geplande werken. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld. Deze kan in het veld getoetst worden, waarbij uiteraard rekening moet gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van andere archeologische waarden dan die geformuleerd in de gespecificeerde verwachting. Het onderzoeksdoel voor dit vooronderzoek met ingreep in de bodem is om na te gaan wat het potentieel is van het plangebied voor de aanwezigheid en bewaring van vindplaatsen die op basis van het bureauonderzoek verwacht worden. Om dit te kunnen vaststellen is een vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het onderzoek dient opgesplitst te worden in 2 fases omdat de winkel in gebruik dient te blijven. Bijgevolg doet deze nota alleen uitspraak over fase 1. In fase 2 dient het andere deel nog onderzocht te worden.

Figuur 4: Faseringsplan (© ARCHEBO bvba, 2021).

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

De volgende onderzoeksvragen moeten met dit onderzoek minimaal beantwoord worden:

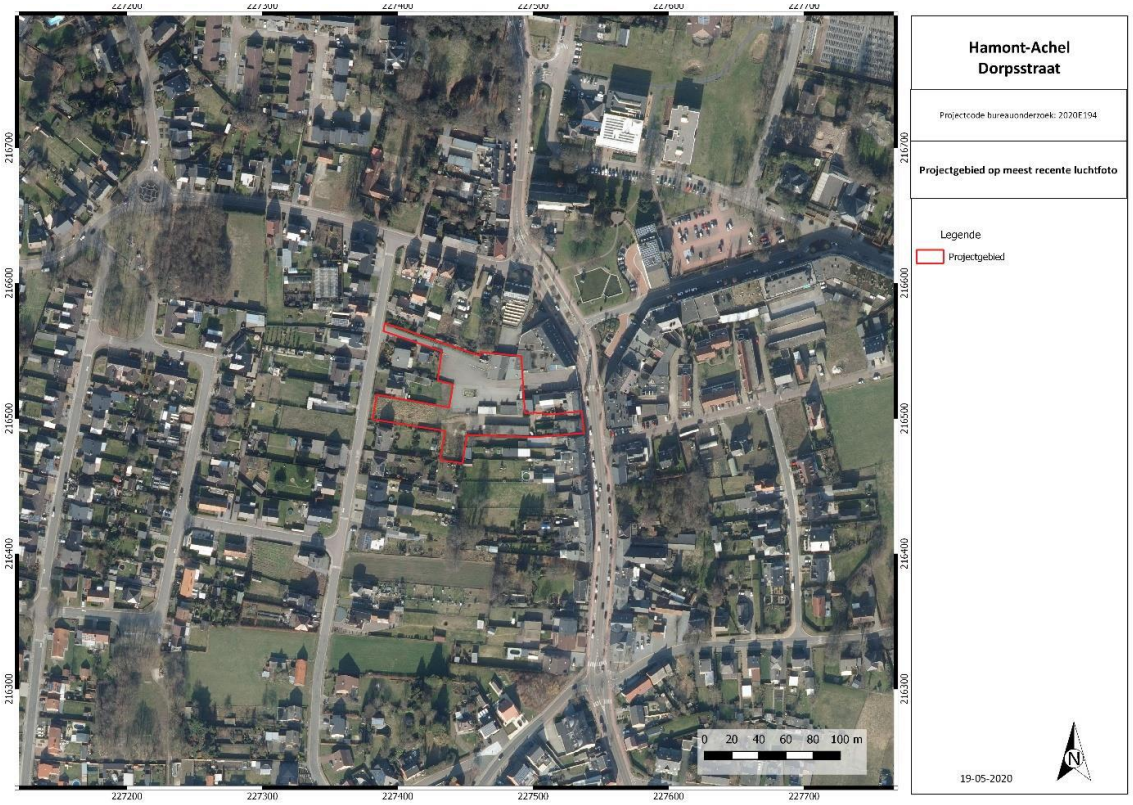
- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?*
- *In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
- *Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?*
- *Wat is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?*
- *Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?*
- *Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?*
- *Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?*
- *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?*
- *Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?*
- *Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?*

Het onderzoek is succesvol indien aan al deze vragen een gepast antwoord kan gegeven worden.

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

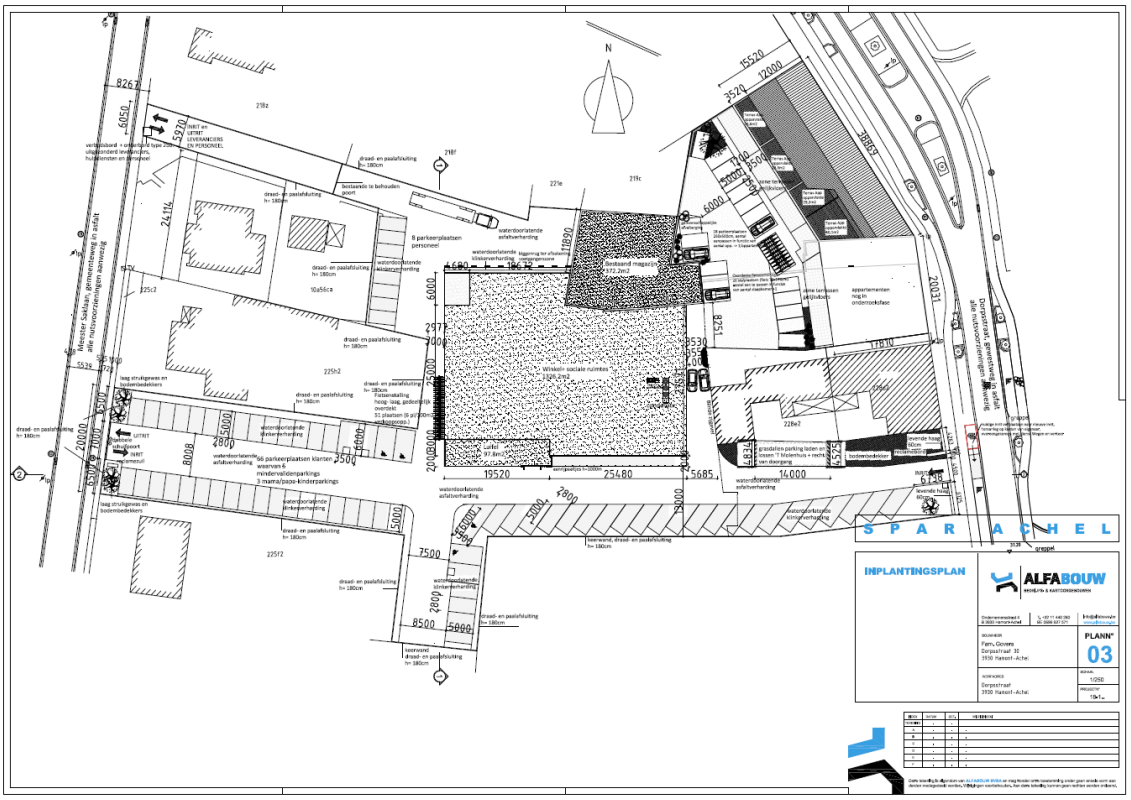
Het projectgebied is in het centrum van Achel. In het oosten grenst het aan de Dorpsstraat, in het westen aan de Meester Saklaan. Het projectgebied is deels verhard en bebouwd, deels braakliggend.

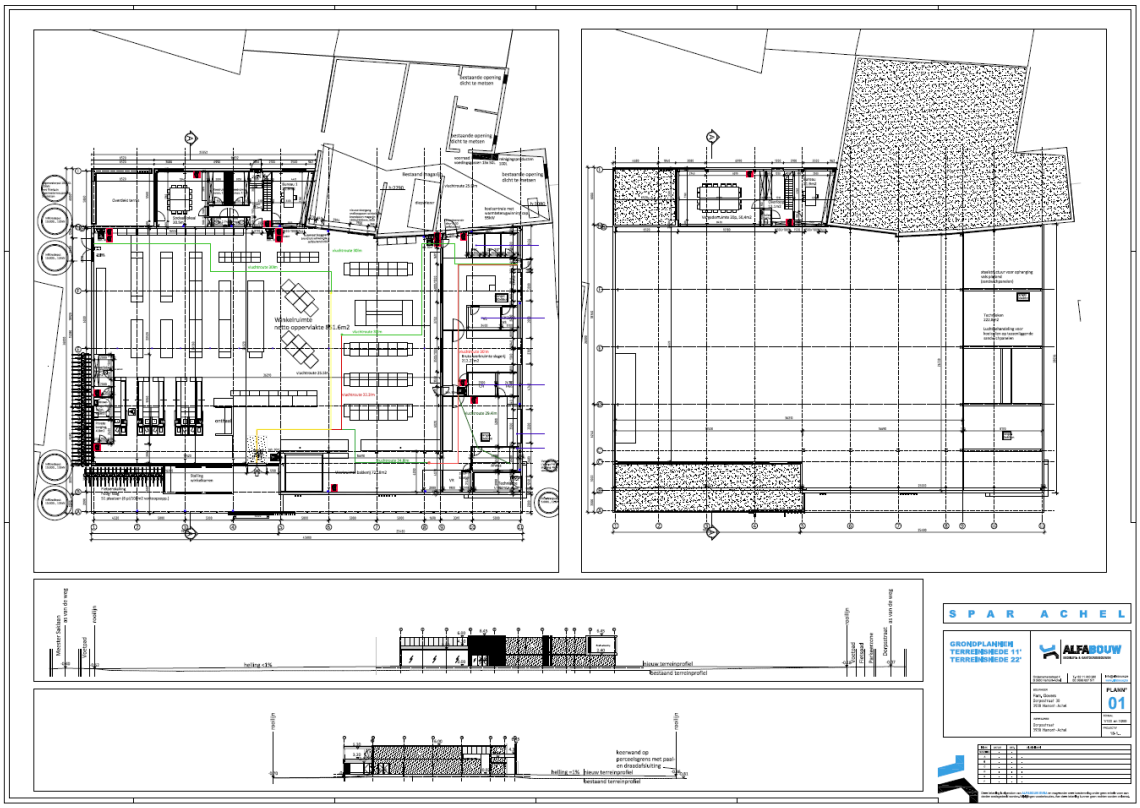
Figuur 5: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied. (© A. Devroe, 2020).

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Ter hoogte van het projectgebied zullen de bestaande gebouwen afgebroken worden. Enkel het bestaand magazijn (372 m²) zal behouden blijven. Ten zuiden hiervan wordt een nieuwe winkel opgericht (1326 m²) met luifel (97,8 m²). De vloerplaat kent een opbouw van 25 cm met hieronder een zandlaag. De fundering op sokkels zal ca. 80 cm diep gaan, tot op vorstvrije diepte. Rondom wordt wegenis voorzien in waterdoorlatende asfaltverharding en parking in waterdoorlatende klinkers. Hierbij dient men rekening te houden met een opbouw van ca. 40 cm. De nutsleidingen zullen zich op ca. 80 cm diepte bevinden met enkele diepere ingrepen voor regenwaterputten en septische putten. Algemeen zal het bestaand maaiveld opgehoogd worden. Dit gaat van 0 cm tot 50 cm.

Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand. (© ALFABOUW).

Figuur 7: Plannen nieuwe winkelruimte en snedes. (© ALFABOUW).

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 INLEIDING

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van het archeologische erfgoed te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. Hierbij worden zo veel mogelijk cartografische en andere bronnen geraadpleegd.

3.2 RESULTATEN BUREAUSTUDIE

De bureaustudie werd in 2020 uitgevoerd door A. Devroe en leverde volgend resultaat op:[1]

Het projectgebied is in het centrum van Achel. In het oosten grenst het aan de Dorpsstraat, in het westen aan de Meester Saklaan. Het projectgebied is deels verhard en bebouwd, deels braakliggend. Het Digitaal Hoogtemodel en de hoogteprofielen tonen dat het projectgebied zich op ca. 36,3-37,1 m TAW bevindt. Het projectgebied ligt in een licht heuvelachtig gebied waarbij verschillende noord-zuid georiënteerde waterlopen de iets hoger gelegen zones insnijden. Op ca. 530 m ten westen van het projectgebied stroomt De Vliet, op ca. 925 m ten oosten de Warmbeek. Bodemkundig gezien zijn plaggenbodems aanwezig. Landschappelijk (op een iets hoger gelegen rug tussen twee waterlopen) en bodemkundig (matig droog; plag) kan de ligging als gunstig beschouwd worden. In het kader van steentijdsites is de ligging minder ideaal aangezien deze zich dichter naar de waterlopen toe zullen bevinden.

In de omgeving is nog maar weinig archeologisch onderzoek uitgevoerd. De gekende vondstlocaties betreffen grotendeels toevalsvondsten en sites op basis van cartografische bronnen. Het ontbreken van archeologische sites in de zeer nabije omgeving heeft dan ook te maken met het ontbreken van systematisch onderzoek. De geschiedenis van Achel gaat minstens terug tot de 11de eeuw. De ligging van het projectgebied in de dorpskern kan dan ook als interessant gezien worden. Bovendien is de archeologische kennis van dorpskernen vaak onderbelicht omdat er zelden grote ontwikkelingen gebeuren. Er is dus reeds snel kenniswinst bij dergelijk onderzoek.

Op basis van de gegevens kunnen archeologische sporen verwacht worden vanaf de metaaltijden, met een hoger potentieel voor sporen uit de volle middeleeuwen.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen archeologische resten niet uitgesloten worden. Er kunnen sporen verwacht worden vanaf de metaaltijden.

In hoeverre de huidige bebouwing en verharding de ondergrond verstoorde is niet geweten.

De geplande werken voorzien in de afbraak van de aanwezige gebouwen (met uitzondering van het magazijn) en de uitbraak van de verhardingen. Er zal een nieuw gebouw opgericht worden met omliggende parking. Het terrein zal licht opgehoogd worden en de bodemingrepen zullen grotendeels 40 tot 80 cm diep gaan. De impact op het archeologisch niveau zal, afhankelijk van de dikte van de plag, mogelijk vrij beperkt blijven.

Gezien het archeologisch potentieel, de onduidelijkheid over de bestaande verstoringen, de geplande werken en het potentieel op kenniswinst is bijkomend onderzoek noodzakelijk.

[1] DEVROE A. (2020)

4 PROEFSLEUVENONDERZOEK

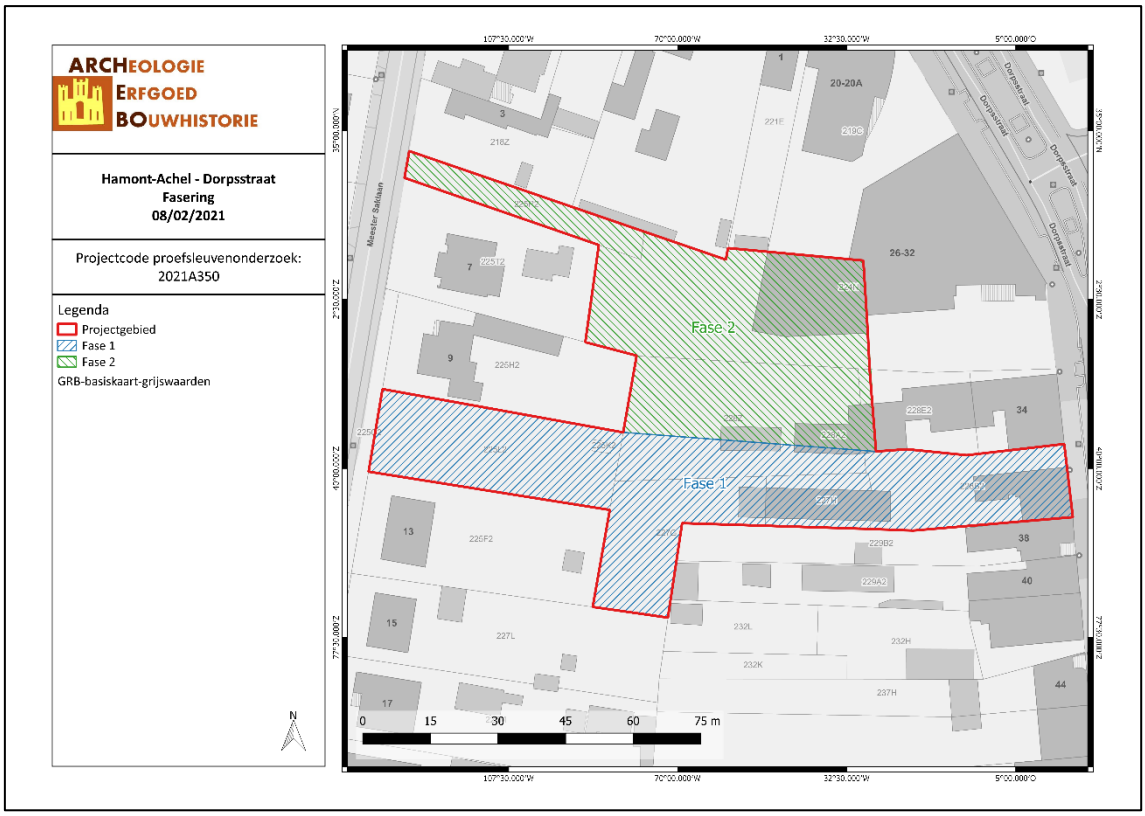
4.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

4.1.1 Onderzoeksopdracht

Het doel van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven, zodoende het archeologisch potentieel van het terrein na te gaan. Hierbij dient nagegaan te worden of er archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte om een inschatting te kunnen maken van de verstorende impact van de geplande werken. Verder dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

4.1.2 Afwijkingen t.o.v. Programma van Maatregelen

Het proefsleuvenonderzoek voorgesteld in het Programma van Maatregelen horende bij de archeologienota met projectcode 2020E194 (ID: 15116) dient in twee fasen uitgevoerd te worden. Om deze reden werden de geplande proefsleuven iets anders georiënteerd dan voorgesteld in eerder vernoemd Programma van Maatregelen.

HADO/21/02/08/1 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Faseringsplan (© ARCHEBO bvba, 2021).

4.1.3 Strategie en technieken

Er wordt geopteerd om een proefsleuvenonderzoek te laten plaatsvinden. Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Er wordt voorgesteld om de sleuven noordwest-zuidoost te oriënteren. Eén sleuf wordt om praktische reden noord-zuid georiënteerd. De maximale afstand bedraagt maximaal 15 m van middelpunt tot middelpunt. Er zal minstens 10% van het onderzoeksgebied door middel van proefsleuven onderzocht worden, aangevuld met 2,5% dwarssleuven en/of kijkvensters. De hoeveelheid en locatie van dwarssleuven en/of kijkvensters zijn vrij te bepalen door de erkend archeoloog/veldwerkleider. Een keuze voor of tegen het aanleggen van dwarssleuven en/of kijkvensters wordt gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Kijkvensters en/of dwarssleuven kunnen bijvoorbeeld aangelegd worden om na te gaan of aangetroffen paalkuilen deel uitmaken van een structuur, maar kunnen evenzeer aangelegd worden om een meer exacte afbakening van een archeologische site te bekomen. Indien zou blijken dat het terrein grondig verstoord werd, wordt door middel van proefputten nagegaan of de volledige zone verstoord werd.

De aanleg van deze sleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak van 2 m breed. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Er wordt momenteel van uitgegaan dat het om een site zonder complexe verticale stratigrafie gaat en er maar één niveau aanwezig is. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om ter verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Er worden verspreid over het terrein minimaal twee profielputten aangelegd. Deze profielputten worden beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. De aanwezigheid van een steentijdsite kan niet uitgesloten worden. Tijdens het vooronderzoek dient er daarom aandacht geschonken te worden aan concentraties van lithische artefacten. Indien lithische vondsten aangetroffen worden dient ingeschat te worden of het om verspreide vondsten gaat of om een activiteitenzone. Steentijdvondsten worden driedimensionaal ingemeten. Deze vondsten en concentraties worden aan een specialist voorgelegd om een verdere waardering van het terrein te bekomen. Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.
Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

De volgende onderzoeksvragen moeten met dit onderzoek minimaal beantwoord worden:

Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont

verklaard worden?

- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?

- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?

- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?

- Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?

- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

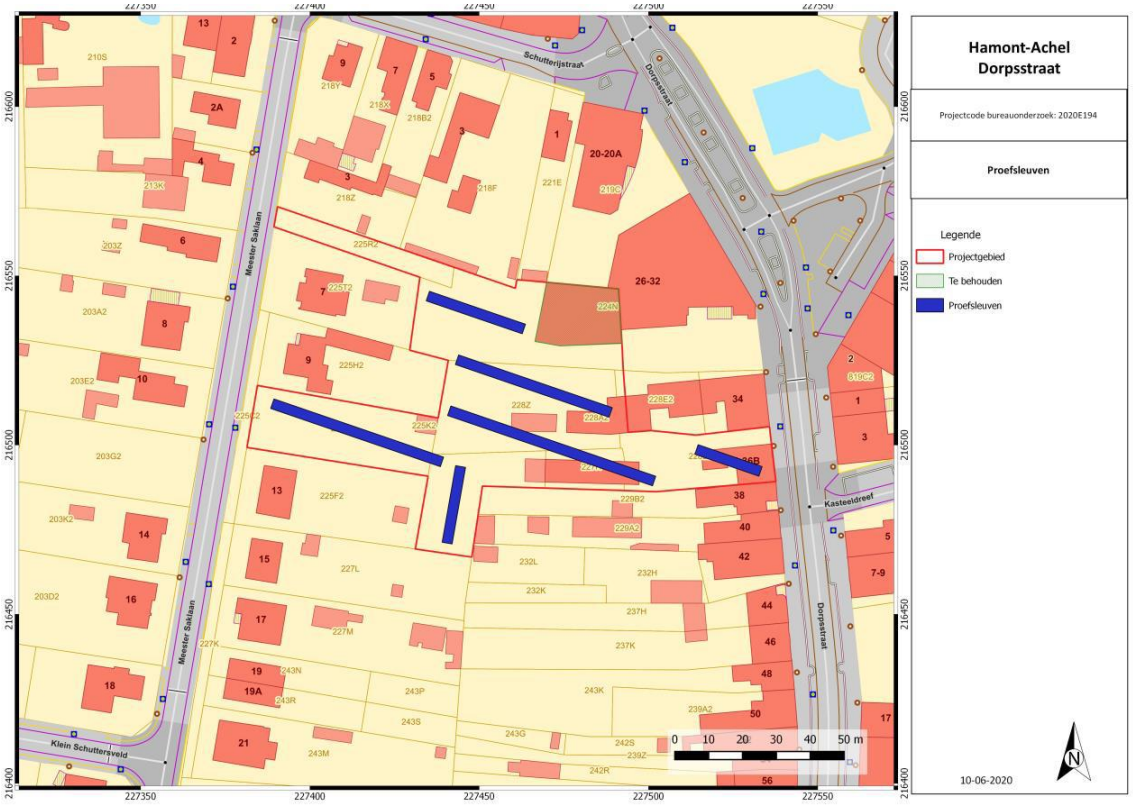
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?

- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

Figuur 9: Voorgestelde inplanting proefsleuven (© A. Devroe, 2020).

4.2 ASSESSMENT PROEFSLEUVENONDERZOEK

4.2.1 Inleiding

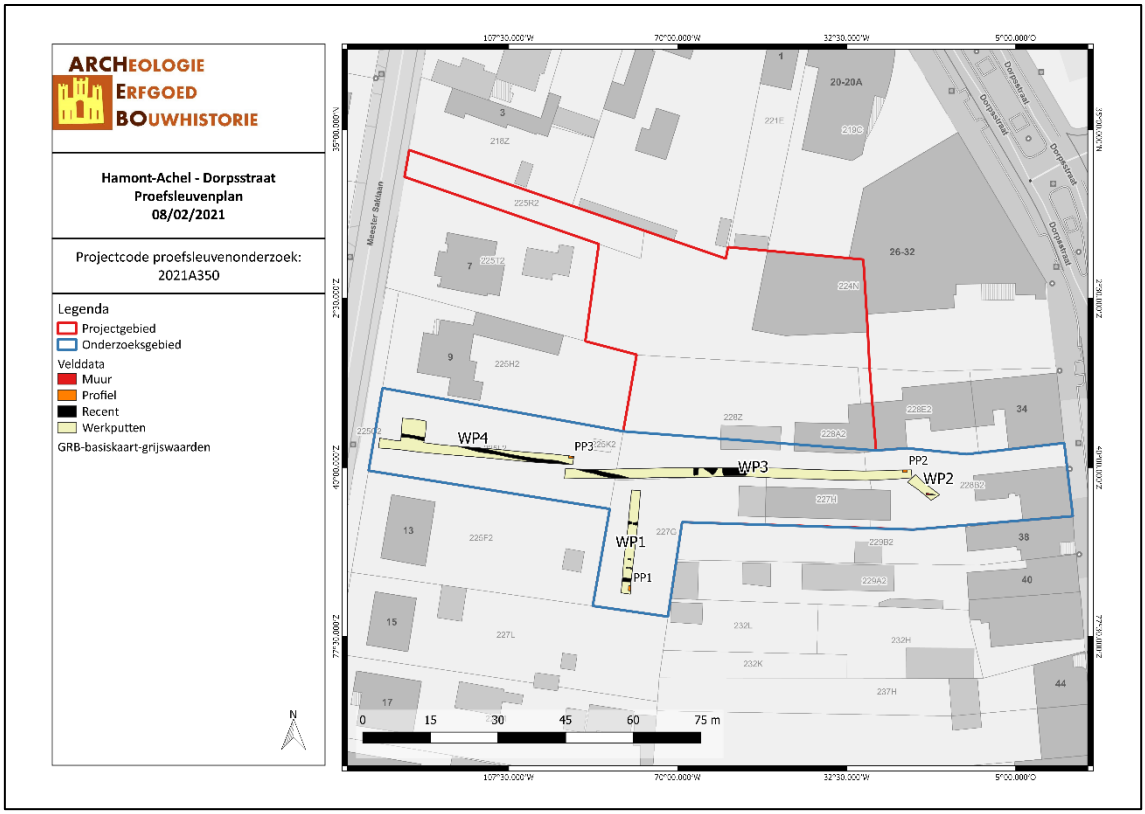
Het resultaat van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt. Zowel het deel van het terrein dat onderzocht wordt als het deel van de sporen dat opgegraven wordt, is steeds statistisch representatief en laat toe uitspraken te doen over het geheel van het terrein, behalve bij vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Zones van het opgravingsvlak die sporen of

archeologische artefacten bevatten, worden terug afgedekt om te voorkomen dat degradatie ervan zou optreden, in afwachting van een opgraving of definitief fysiek behoud.[2]

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op vrijdag 5 februari 2021.

Er werden in totaal 4 proefsleuven en 1 kijkvenster aangelegd. Dit om de schijnbare afwezigheid van archeologische sporen te verifiëren.

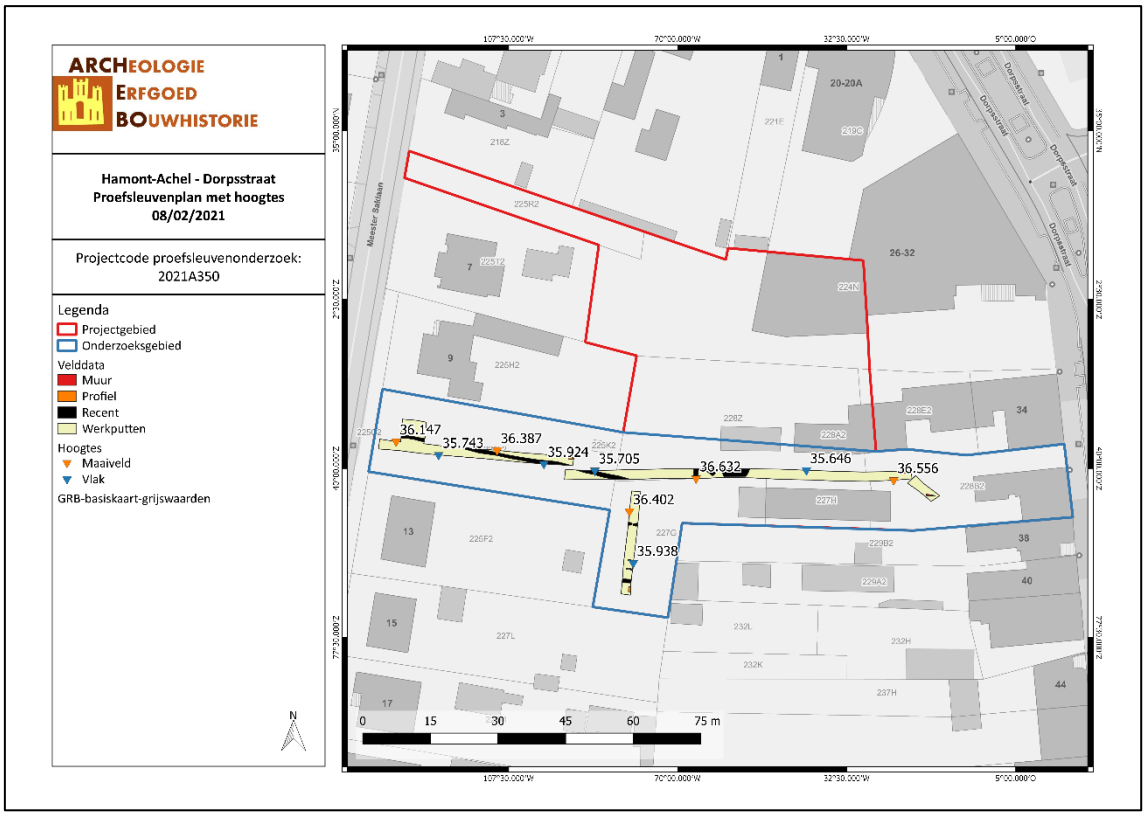
Bijgevolg werd van het onderzoeksgebied van ca. 2820 m², ca. 337 m² met 4 proefsleuven en 1 kijkvenster onderzocht tijdens dit onderzoek, wat neerkomt op ca. 11,9%.

HADO/21/02/08/2 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Allesporenplan (© ARCHEBO bvba, 2021).

[2] Agentschap Onroerend Erfgoed, 64–65.

HADO/21/02/08/3 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Allesporenplan met TAW-hoogtes (© ARCHEBO bvba, 2021).

4.2.2 Werkputten

In totaal werden 4 werkputten aangelegd. Om de schijnbare afwezigheid van archeologisch interessante sporen te verifiëren, werd 1 kijkvenster aangelegd, dit op de droogste plaats binnen het onderzoeksgebied.

4.2.3 Landschappelijke profielen

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied deels omschreven als **Zcm** - een matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont - en deels als **OB** – onder bebouwing. Tijdens het onderzoek kon nergens een B horizont vastgesteld worden. Er werden enkel AC-profielen waargenomen.

Figuur 12: Links profiel werkput 3, rechts profiel werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2021).

4.2.4 Archeologische sporen & structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. De aangetroffen sporen kunnen allen op basis van hun vulling – die over eenzelfde kleur als de huidige bouwvoor beschikt – en het aanwezige materiaal in de 20ste eeuw gedateerd worden (*cfr. Figuur 15*). Eén recent spoor – de greppel die zowel in werkput 3 als 4 werd waargenomen – werd gecoupeerd.

Figuur 13: Overzichtsfoto's werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 14: Overzichtsfoto's werkput 3 (links) en werkput 4 (rechts) (ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 15: Links, coupe op de greppel die aanwezig is in werkput 3 & 4; rechts foto van het in de greppel aanwezige materiaal (bord in faience) (ARCHEBO bvba, 2021).

Ter hoogte van werkput 4 werd in de droogste zone van het terrein een kijkvenster aangelegd. Dit om de schijnbare afwezigheid van archeologisch interessante sporen te verifiëren.

Figuur 16: Kijkvenster werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2021).

4.2.5 Vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten ingezameld.

4.2.6 Stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.2.7 Conservatie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten ingezameld.

4.3 ASSESSMENT METAALDETECTIE

Tijdens de uitvoering van het metaaldetectie-onderzoek werden geen relevante vondsten aangetroffen.

4.4 INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHT GEBIED

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?*
    - Tijdens het onderzoek werd nergens een B horizont waargenomen. Er werden enkel AC-profielen vastgesteld.
- *In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
    - *Nergens kon een B horizont waargenomen worden. Het ontbreken van deze horizont kan verklaard worden door het bewerken van de bodem.*
- *Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?*

- De aangetroffen sporen zijn van antropogene oorsprong. Op basis van hun vulling – die over eenzelfde kleur als de huidige bouwvoor beschikt – en het aanwezige materiaal dienen de sporen als recent bestempeld te worden.

- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?

- De bewaringstoestand van de sporen is matig tot goed maar de sporen hebben geen archeologische waarde.

- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?

- Het relevante archeologische niveau werd aangelegd tussen 35.93 en 35.64 m TAW.

- Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?

- Er is geen bodemkundige verklaring voor de afwezigheid van archeologisch interessante sporen.

- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Er werd enkel een recente greppel waargenomen. Deze werd zowel in werkput 3 als 4 waargenomen.

- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Het aanwezige materiaal laat een datering toe in de 20ste eeuw. Alle waargenomen sporen kunnen als recent bestempeld worden.

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?

- Er werden geen archeologisch interessante sporen binnen het onderzoeksgebied waargenomen.

- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?

- De resultaten van het proefsleuvenonderzoek geven geen aanleiding tot vervolgonderzoek.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

- N.v.t.

- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

- N.v.t.

- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

- N.v.t.

4.5 POTENTIËLE KENNIS EN WAARDERING

Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, enkel recente sporen aangetroffen. Het betreft onder meer een greppel die op basis van het aanwezige materiaal in de 20ste eeuw kan gedateerd worden. Hierdoor biedt het onderzoeksgebied geen bijdrage voor een potentiële kennisvermeerdering van het terrein en de omliggende omgeving.

5 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch waardevolle sporen aangetroffen.

6 SAMENVATTING

6.1 VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

De opdrachtgever plant de bouw van een winkel op het terrein. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ongeveer 5856 m².

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven was een archeologische evaluatie van het terrein te bekomen. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische waardevolle sporen aangetroffen.

Gezien het ontbreken aan archeologisch potentieel van de site, wordt er geen verder onderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd.

6.2 VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Op het terrein plant de initiatiefnemer de bouw van een winkel.

Tijdens het onderzoek werden geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. Om deze reden wordt er geen vervolgonderzoek geadviseerd.

7 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

DEVROE A., *Archeologienota: verslag van resultaten Hamont-Achel, Dorpstraat*, Koersel, 2020.

VAN RANST E. en SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 4.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, maart 2019.

8 FIGURENLIJST

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project. 4
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-kadasterkaart (© A. Devroe, 2020). 6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op topografische kaart (© A. Devroe, 2020). 6
Figuur 4: Faseringsplan (© ARCHEBO bvba, 2021). 8
Figuur 5: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied. (© A. Devroe, 2020). 9
Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand. (© ALFABOUW). 10
Figuur 7: Plannen nieuwe winkelruimte en snedes. (© ALFABOUW). 10
Figuur 8: Faseringsplan (© ARCHEBO bvba, 2021). 12
Figuur 9: Voorgestelde inplanting proefsleuven (© A. Devroe, 2020). 14
Figuur 10: Allesporenplan (© ARCHEBO bvba, 2021). 15
Figuur 11: Allesporenplan met TAW-hoogtes (© ARCHEBO bvba, 2021). 16
Figuur 12: Links profiel werkput 3, rechts profiel werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2021). 17
Figuur 13: Overzichtsfoto's werkput 1 (ARCHEBO bvba, 2021). 17
Figuur 14: Overzichtsfoto's werkput 3 (links) en werkput 4 (rechts) (ARCHEBO bvba, 2021). 18
Figuur 15: Links, coupe op de greppel die aanwezig is in werkput 3 & 4; rechts foto van het in de greppel aanwezige materiaal (bord in faience) (ARCHEBO bvba, 2021). 18
Figuur 16: Kijkvenster werkput 4 (ARCHEBO bvba, 2021). 19

9 PLANNENLIJST

HADO/21/02/08/1 - Digitale aanmaak 12
HADO/21/02/08/2 - Digitale aanmaak 15
HADO/21/02/08/3 - Digitale aanmaak 16

10 BIJLAGEN

10.1 PLANNEN

ARCHEOLOGIE ERFGOED BOUWHISTORIE

Hamont-Achel - Dorpsstraat
Proefsleuvenplan
08/02/2021

Projectcode proefsleuvenonderzoek:
2021A350

Legenda
- Projectgebied
- Onderzoeksgebied

Velddata
- Muur
- Profiel
- Recent
- Werkputten

GRB-basiskaart-grijswaarden

ARCHEOLOGIE ERFGOED BOUWHISTORIE

Hamont-Achel - Dorpsstraat
Proefsleuvenplan met hoogtes
08/02/2021

Projectcode proefsleuvenonderzoek:
2021A350

Legenda
- Projectgebied
- Onderzoeksgebied

Velddata
- Muur
- Profiel
- Recent
- Werkputten

Hoogtes
- Maaiveld
- Vlak

GRB-basiskaart-grijswaarden

10.2 FOTOLIJST:

Projectcode: 2021A350															
Lijstonderwerp: Hamont-Achel - Dorpsstraat															
Herkenningsnumme	Werkput	Vlak	Vak	Spoor	Type foto								Vervaardiging		Datum
					Overzicht	Vlak	Spoor	Coupe	Profiel	Vondst	Detail	Ander	Analoog	Digitaal	
1	1								x					x	8/02/2021
2	1	1			x									x	8/02/2021
3	1	1			x									x	8/02/2021
4	2								x					x	8/02/2021
5	2	1			x									x	8/02/2021
6	3				x				x					x	8/02/2021
7	3	1			x									x	8/02/2021
8	3	1			x									x	8/02/2021
9	3	1			x									x	8/02/2021
10	3	1			x									x	8/02/2021
11	3	1			x									x	8/02/2021
12	3	1			x									x	8/02/2021
13	4								x					x	8/02/2021
14	4	1			x									x	8/02/2021
15	4	1			x									x	8/02/2021
16	4	1			x									x	8/02/2021
17	4	1			x									x	8/02/2021
18	4	1					x	x						x	8/02/2021